

# In Christus gedoopt

## Over de geldigheid van kinderdoopsels en over de opname in de rooms-katholieke Kerk

De tijd dat de overgrote meerderheid van pasgeboren kinderen uit traditie werd gedoopt, ligt achter ons. Vandaag de dag verbaast niemand zich over een uitnodiging voor een babyborrel of een geboortefeest. Er bestaan inderdaad mooie rituelen waarin families en vrienden elkaar opzoeken om het nieuwe leven te verwelkomen. Dat zie je zelfs in gelovige gezinnen: ze tekenen een kruisje op het voorhoofd van hun kind, ze ontsteken een kaarsje, ze hangen een kruisbeeld of een icoontje van Maria met Jezus in de kinderkamer. Ook parochies herontdekken de waarde van een kinderzegen. Niet zelden onthalen ze gezinnen met hun kindje op 2 februari – de veertigste dag na Christus' geboorte – om dan te bidden voor Gods zegen en zorg. Al die rituelen zijn zinvol en goed.

Maar hoe verhouden geboorterituelen in het algemeen zich tot het sacrament van de doop? Want een doopsel is nog anders dan een gewoon geboorteritueel. Met een *geboorteritueel* vieren we de komst van een kind en nemen het op in de kring van familie en vrienden. Met de *doop* wordt een mens verbonden met Christus en opgenomen in de kerkgemeenschap. Dat onderscheid is niet voor iedereen even duidelijk. Daarom rijzen er soms vragen bij ouders die een geboorteritueel organiseerden: kan hun kind na die rite de eerste communie en het vormsel ontvangen? Werd hun kind met een geboorteceremonie in de rooms-katholieke Kerk opgenomen?

In deze brief willen wij als bisschoppen deze vragen beantwoorden. Daarbij richten we ons tot de ouders, maar evenzeer tot de pastorale verantwoordelijken en alle betrokkenen. We onderscheiden vier punten.

- ❖ Eerst hebben we het over doopsels die in onze parochies worden toegediend.
- ❖ Vervolgens wijzen we op de Kerken en kerkgemeenschappen van wie wij het doopsel erkennen: de Verenigde Protestantse Kerk van België (VPKB), de Anglicaanse Kerk en de Orthodoxe Kerk.
- ❖ Ten derde bespreken we onze houding tegenover diverse andere christelijke gemeenschappen waarmee we geen gemeenschappelijke doopselerkenning hebben, zoals pinkstergemeenten of evangelicale gemeenschappen.
- ❖ Tot slot gaan we ruimer in op het aanbod van de rituelenbureaus en rituelenbedienaars, want daarover worden ons de meeste vragen gesteld.

## 1. Doopsels in rooms-katholieke parochies

Bij de doop van een kindje in een van onze parochiekerken wordt het door die viering meteen – van rechtswege – opgenomen in de rooms-katholieke Kerk. We voorzien daarbij een catechetische voorbereiding via een of meerdere gesprekken. De priester of diaken, die het mandaat heeft van de bisschop, volgt de voorgeschreven 'orde van dienst voor het kinderdoopsel'. Die rite ontsluit haar kerkelijke betekenis in woord en gebaar. Niet toevallig wordt er aanbevolen om de viering in het portaal van de parochiekerk te starten, zodat duidelijk blijkt dat het kind met zijn familie een stap zet naar Christus en zijn Kerk. Er wordt uit de Schrift voorgelezen en er zijn Bijbelse gebeden en gebruiken. Met doopwater wordt het kind "in de naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest" gedoopt. We spreken van een geldig doopsel wanneer de voorganger bij de drievoudige begieting deze woorden uitspreekt met de bedoeling het kind in de rooms-katholieke Kerk op te nemen. Sprekende gebaren illustreren de band met Christus: zo ontsteken de ouders een doopkaars aan de paaskaars, om het licht van Christus te ontvangen. Het kind wordt in Christus' naam de handen opgelegd en met chrisma gezalfd. Vervolgens wordt de doop in het parochiaal doopregister ingeschreven. Het kind krijgt de 'ID-

kaart van een christen' en de ouders engageren zich om het kind kennis te laten maken met de kerkgemeenschap. De eerste communie, het vormsel en het gewone leven van de geloofsgemeenschap geven hieraan mee vorm.

In onze pluralistische samenleving is het doopsacrament niet langer vanzelfsprekend. Dat is geen wonder. Word je gedoopt, dan wordt God voor jou als een *Vader*; je wordt broer of zus van Jezus, Gods *Zoon*; zijn *Geest* van goedheid en gerechtigheid komt je bezoeken. Met de onderdompeling maak je deel uit van Gods volk, dat door het water van de Rietzee trok, op weg naar het Beloofde Land (vgl Ex 14). Ja, de doop is een tocht met Jezus van dood naar leven, van duisternis naar licht.

Het is duidelijk: je laten dopen of je kind laten dopen, is anders dan een gewoon geboorteritueel. Daarom is het goed dat ouders voldoende tijd nemen om hun eigen keuze te maken. Sommigen laten hun kind op rijpere leeftijd de beslissing nemen. Het groeiend aantal volwassendoopsels wijst in dezelfde richting: de doop is – op elke leeftijd – een stap om toe te treden tot de christelijke geloofsgemeenschap. Daar word je 'gedoopt in Christus' (Rom 6,3).

## 2. Kerken met doopselerkenning

Wat gebeurt er wanneer iemand na het doopsel in een *andere* Kerk of kerkelijke gemeenschap de overstap naar de katholieke Kerk wil maken? In een context van migratie verliezen ouders soms de band met hun geloofsgemeenschap van herkomst en willen ze hun kind in een van *onze* parochies laten aansluiten bij de eerste communie of het vormsel. Uiteraard helpen wij deze ouders eerst om de weg te vinden naar de gemeenschap waarin ze gedoopt zijn. Dat doen we uit eerbied voor onze zusterkerken en hun pastorale bediening.

Kunnen ze desgevraagd toch aansluiten bij ons? Zoals gezegd, erkent de katholieke Kerk in België de geldigheid van een doopsel toegediend door de Verenigde Protestantse Kerk van België, de Anglicaanse Kerk en de Orthodoxe Kerken. Deze dooperkenning berust op de vorm, de inhoud en de intentie van deze doopsels en een geldig doopsel wordt nooit herhaald (ook niet wanneer het werd toegediend door de genoemde Kerken buiten België).

Wanneer gedoopten uit deze Kerken willen overstappen naar de katholieke Kerk, voorzien we een of meerdere gesprekken met een pastorale verantwoordelijke bij ons, gevolgd door de goedkeuring van hun vraag door de bisschop en een ritueel van opname in de katholieke Kerk.<sup>1</sup> Dat ritueel vindt plaats in de parochiegemeenschap, die de nieuwkomer(s) verwelkomt, bij voorkeur tijdens een eucharistie op zondag. De kandidaat of kandidaten voor opname in de katholieke Kerk sluiten aan, samen met peter en meter, bij de geloofsbelijdenis van de katholieke Kerk. Zo ligt de weg open om voor het eerst deel te nemen aan de communie.<sup>2</sup>

## 3. Doopsels in andere christelijke geloofsgemeenschappen

Naast de genoemde Kerken zijn er, zeker in stedelijke regio's, nog tal van andere christelijke groepen actief. Het zijn vaak kleine, onafhankelijke gemeenschappen, meestal van evangelicale signatuur. Sommige van deze groepen zijn aangesloten bij de Federale Synode van Evangelische Kerken in België; andere behoren tot geen (inter)nationaal kerkverband. De meeste van hun leden zijn van buitenlandse oorsprong. Ze komen geregeld samen voor vieringen met Bijbellesing, zang, gebed en gesprek; ze

---

<sup>1</sup> Voor het verloop van de opname in de rooms-katholieke Kerk, zie <https://www.otheo.be/icl/artikel/documenten-bisschoppenconferentie>.

<sup>2</sup> Voor de volledigheid moeten we nog nuanceren voor de Orthodoxe Kerken. Daar ontvangen kinderen bij hun doop al de communie en de zogenaamde *myronzalving* met de heilige Geest. Wanneer ze zich melden om mee te doen met de eerste communie op een van onze parochies is er geen opname in de rooms-katholieke Kerk vereist (CIC, can 844 §3).

ijveren voor een evangelische levensstijl en voor onderling dienstbetoon. Niet al deze groepen kennen het kinderdoopsel; integendeel, veel evangelische Kerken reserveren het doopsel voor de volwassen leeftijd, of houden om die reden vast aan de wederdoop als het echte doopsel. Met deze gemeenschappen bestaat geen wederzijdse oecumenische dooperkenning op nationaal of internationaal niveau. Elk dossier vergt een aparte behandeling door de parochie en de bisschop.

Kunnen ouders uit deze gemeenschappen de opname vragen van hun kind in de rooms-katholieke Kerk, bijvoorbeeld voor de eerste communie of het vormsel? En kunnen volwassenen, die daar gedoopt werden, dat ook vragen, bijvoorbeeld met het oog op een huwelijk? Ja, maar eerst moet de geldigheid van het ontvangen doopsel worden vastgesteld. Daartoe gaan we met de betrokken ouders of kandidaten in gesprek. Gebeurde de doop met doopwater en werd de drievoudige doopformule uitgesproken? Volgde de bedienaar het vaste ritueel van de eigen kerkelijk gemeenschap?

- ❖ Is dat *wel* het geval? Dan kan de bisschop de geldigheid van dat doopsel erkennen, waarna de weg open ligt voor een opnameritus in de katholieke Kerk, gevolgd door communie en vormsel.
- ❖ Is dat *niet* het geval? Of is het heel onduidelijk en kan de bisschop geen voorafgaand doopsel erkennen? Dan volgt een voorbereiding in een of meerdere gesprekken om het doopsel te ontvangen, met daarna het vormsel en de communie.

## 4. Wat met rituelenbureaus?

Vandaag merkt iedereen een groeiend aanbod van rituelen *buiten* de hierboven genoemde kerkgemeenschappen. We zeiden het al: in een pluralistische, geseculariseerde wereld willen veel mensen op eigen wijze de grote levensmomenten vieren en verdiepen. Binnen zulke geboorterituelen worden ook regelmatig christelijke elementen opgenomen. Echter: deze ceremonieën zijn nooit verbonden met een geloofsgemeenschap. Ze zijn geschreven op de maat van afzonderlijke personen, die een eigen rite samenstellen. Wie voorgaat in dat ritueel wordt daarom terecht een *ceremoniespreker* genoemd, zoals je kan lezen op de websites van *Rent-a-priest/Emmaüs*, *Concept Stories*, *Perfect Moments*, *Fairytale Moments* en nog andere – kleine of grote – rituelenbureaus. In hun aanbod op het internet noemen ze hun ritueel haast nooit een sacrament, maar een ‘geboortefeest’, een ‘babyborrel’, een ‘geboorteceremonie’, een ‘mijlpaalfeest’ of gewoon een ‘welkom in de wereld’.

Uitzonderlijk wordt de viering echter wel een ‘*doop*’ genoemd en dat geeft aanleiding tot grote misverstanden. Want de persoonlijke, klantgerichte, commerciële aanpak belemmert het kerkelijk karakter van dit ritueel. Met een parochie of een kerkgebouw bestaat er geen band. De ceremoniespreker is geen voorganger in de geest van Christus en handelt niet in naam van de Kerk. Dat laatste is nochtans in elke christelijke geloofsgemeenschap essentieel voor de bediening van een sacrament. Weliswaar ontvangen ouders na zulke ceremonies soms een heuse doopakte met de vermelding “deze doop is toegediend ter opname in de r.-k. Kerk”, maar dat is erg misleidend.<sup>3</sup>

De ontgoocheling voor de ouders komt later, wanneer ze in de aanloop naar de eerste communie of het vormsel te horen krijgen dat hun kind wellicht *niet* geldig was gedoopt en *niet* werd opgenomen in de katholieke Kerk. Voor priesters, diakens en pastorale verantwoordelijken volgen dan delicate en

---

<sup>3</sup> Wanneer in Rome naar de geldigheid van dergelijke doopsels werd gevraagd, antwoordde het Dicasterie voor de Geloofsleer op 6 augustus 2020: “In het specifiek geval van het doopsacrament heeft de bedienaar niet het recht om de sacramentele formule naar eigen goeddunken te wijzigen. Hij mag ook niet beweren dat hij optreedt namens de ouders, peter, meter, familie of vrienden, zelfs niet in naam van de verzamelde gemeenschap op zich. De [rooms-katholieke doop] bedienaar handelt immers als teken van de aanwezige Christus, die handelt in het rituele gebaar van de Kerk. Wanneer de voorganger zegt: ‘Ik doop u...’, dan spreekt hij niet als een functionaris die een rol speelt die hem werd toebedacht. ‘Liturgische diensten zijn [immers] geen private handelingen, maar vieringen van de Kerk.’” (vgl Tweede Vaticaans Concilie, *Sacrosanctum Concilium*, 26) ([https://www.vatican.va/roman\\_curia/congregations/cfaith/documents/rc\\_cdf\\_doc\\_20200624\\_responsum-nota-battesimo\\_fr.html](https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_cdf_doc_20200624_responsum-nota-battesimo_fr.html) geraadpleegd op 6 mei 2026).

moeizame gesprekken. Want zelfs wanneer het kind thuis of op school in contact kwam met het christelijk geloof, is het niet eenvoudig om na jaren uit te maken of het aangeboden geboorteritueel een geldig doopsel was. Een aantal vragen zijn hier onvermijdelijk.

- ❖ Waarom deden de ouders een beroep op een ceremoniespreker?
- ❖ Hoe werden ze door hem of haar geïnformeerd?
- ❖ Hoe verliep het ritueel precies?
- ❖ Wie voltrok het?
- ❖ In welke mate wou de ceremoniespreker handelen in de geest van Christus en de Kerk?

Hoe gaat het verder?

- ❖ Zelfs bij een *gunstig* antwoord op die vragen, moeten de pastorale verantwoordelijken aan de ontgoochelde ouders een *opnameviering* voorstellen, die ze niet verwacht hadden. Maar aangezien het doopsel sowieso buiten de katholieke Kerk plaats vond, moet er wel degelijk een ritueel van opname volgen, zoals hierboven beschreven.
- ❖ Wanneer het antwoord op die vragen echter *negatief* is en de bisschop de geldigheid van de doop niet kan erkennen, wordt het nog lastiger. Dan moet het kind met de nodige voorbereiding alsnog *gedoopt* worden, voordat het de eerste communie en het vormsel kan ontvangen.

Van verschillende kanten vraagt men de bisschoppen om verheldering bij dergelijke problemen. Uiteraard beschouwen we de vrijheid van godsdienst en levensbeschouwing als een groot goed. We hebben respect voor wie belangrijke levensmomenten met de hulp van een rituelenbureau verdiept en viert. Deze diversiteit moet de Kerk trouwens aansporen om nog meer zorg te besteden aan het sacrament van de doop.

Om echter ontgoochelingen te vermijden, zijn eerlijke communicatie en heldere afspraken nodig, zowel vanwege rituelenbureaus als van de kerkgemeenschap. *Geboorterituelen mogen niet als opname in de rooms-katholieke Kerk worden voorgesteld.* En we kunnen niet toestaan dat de zogenaamde 'doopaktes' van ceremoniesprekers in een parochiaal doopboek als doopsel worden ingeschreven.

Aan de betrokken ouders vragen we begrip voor het ongemak dat ze achteraf ondervinden bij hun aanvraag voor de eerste communie. We willen met hen achterhalen of het geboorteritueel al dan niet de geldigheid had van een kerkelijke doop en we hopen dat ze – aan de hand van tekstboekjes, foto's of filmpjes van de ceremonie – helpen om dat uit te maken. We zijn heel erkentelijk tegenover de pastorale verantwoordelijken, die de ouders en hun kinderen met fijngevoeligheid en tact hierbij begeleiden.

In deze delicate kwestie willen wij ons als bisschoppen zo eerlijk en constructief mogelijk opstellen. We danken alle betrokkenen die meewerken aan transparantie en heldere communicatie.

De Vlaamse bisschoppen  
Mechelen, 11 juni 2026